

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
İLE
GÜRCİSTAN ENERJİ BAKANLIĞI
ARASINDA
TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE GÜRCİSTAN ARASINDA ENTERKONNEKSİYON
HAKKINDA
MUTABAKAT ZAPTI

Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız ve Gürcistan Hükümeti adına Gürcistan Enerji Bakanı Sayın Alexander Khetaguri 29.09.2010 tarihinde İstanbul'da Türkiye Cumhuriyeti ve Gürcistan arasındaki enterkonneksiyon konularını görüşmek üzere bir araya gelmişlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Gürcistan Enerji Bakanlığı bundan sonra sırasıyla ayrı ayrı "Türk tarafı ve Gürcü tarafı" ve birlikte "Taraflar" olarak anılacak olup,

- *"Karadeniz Bölgesel İletim Planlama Projesi" çerçevesinde sürdürülen çalışmaların katkısının bilincinde olarak ve takdir edilerek,*
- *Türkiye Elektrik Sistemi'nin ENTSO-E koordinasyonu ile Avrupa Elektrik Sistemine paralel bağlanmasının getirdiği sınırlamaları dikkate alarak,*
- *Tarafların elektrik sistemleri arasında işbirliğini derinleştiren ve ilgili elektrik sisteminin teknik işleticileri tarafından enerji projelerinin gerçekleştirilmesini kolaylaştıran 13 Eylül 2007 tarihinde imzalanan "Gürcistan ve Türkiye Cumhuriyeti Arasında Enterkonneksiyon Hakkında Mutabakat Zaptı"nda (Orijinal Zapt) yer alan vizyon ve mutabakatlar göz önünde bulundurularak,*

aşağıda yer alan hususları kararlaştırmışlardır:

1. Orijinal Mutabakat Zaptında öngörülen "Tesis halindeki Paravani HES (Gürcistan) ile Kars'da ilgili trafo merkezi (Türkiye) arasında yüksek gerilim hattı bağlantısı ve sırt sırt'a dönüştürücü merkez tesisi" Projesi iptal edilecek ve Paravani HES, Akhaltsikhe trafo merkezine bağlanacaktır.
2. Orijinal Mutabakat Zaptında öngörülen "Batumi (Gürcistan) trafo merkezi ile Türkiye'de ilgili trafo merkezi arasında yüksek gerilim hattı bağlantısı ve sırt sırt'a dönüştürücü merkez tesisi" Projesi "154 kV Muratlı (Türkiye)-Batumi (Gürcistan) Hattı ile Sırt Sırt'a Dönüştürücü Merkez Sistemi Tesisi" olarak yeniden adlandırılacak ve finansmanı ve inşası tamamen Gürcü tarafınca sağlanacak ve hattın Türkiye'deki bölümü Türk tarafının teknik işleticisine devredilecektir.

3. 154 kV Muratlı (Türkiye)-Batım (Gürcistan) Hattının işletmeye alınmasından sonra mevcut 220 kV Hopa (Türkiye)-Batım (Gürcistan) Hattı, acil sistem durumlarında Tarafların yük tevzicilerinin tasarrufunda kullanılmak üzere yedekte tutulacaktır.
4. 2. madde ışığında, Gürcü tarafı 154 kV Muratlı (Türkiye)-Batım (Gürcistan) Hattının inşası ve hattın Gürcistan'daki bölümünün işletimi konusunda kamuya ait elektrik firması Adjarian Energy LLC'nin halefi olan JSC Energo-PRO Gürcistan'ı yetkilendirecektir.
5. Türk ve Gürcü tarafları, yetkileri çerçevesinde, ulusal mevzuatlarına uygun olarak, yukarıda belirtilen tesis projesi ve Borçka (Türkiye)-Akhaltsikhe (Gürcistan) hattı projesi için tüm gerekli onay, izin, ruhsat ve tescil vb. çıkarılması ve bunların uygulanması için gerekli olan tüm desteği ve yardımı sağlayacaklardır.
6. Taraflar bu Mutabakat Zaptının 5. maddesinde bahsedilen Borçka (Türkiye)-Akhaltsikhe (Gürcistan) Hattının bir bölümü olmayan ve özünde bağımsız bir proje olan ilave yeni 400 kV'luk Tortum (Türkiye)-Akhaltsikhe İletim Hattı Projesine ilişkin teknik etütleri yapmaya devam edeceklerdir.
7. Taraflar, yukarıda belirtilen projelerin gerçekleştirilmesinden sonra, Türk ve Gürcü elektrik sistemleri arasında tüm diğer olası enterkonneksiyon projelerini değerlendirmeye devam edeceklerdir.

Bu Mutabakat Zaptı, iki tarafın da kendi ulusal yasaları ve düzenlemelerinin gerektirdiği tüm prosedürleri tamamladığını belirten yazılı bilgilendirmeyi yaptığı tarihte yürürlüğe girecektir.

29 Eylül 2010 tarihinde İstanbul'da İngilizce olarak iki orijinal kopya halinde imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii
Kaynaklar Bakanlığı

Gürcistan Enerji Bakanı

Taner YILDIZ
Bakan

Alexander KHETAGURI
Bakan

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

ON INTERCONNECTION BETWEEN THE REPUBLIC OF TURKEY AND GEORGIA

Between

THE MINISTRY OF ENERGY AND NATURAL RESOURCES OF TURKEY and

THE MINISTRY OF ENERGY OF GEORGIA

The Minister of Energy and Natural Resources of the Republic of Turkey H.E. Mr. Taner Yıldız and the Minister of Energy of Georgia H.E. Alexander Khetaguri on behalf of the government of Georgia met in İstanbul on 29 September 2010 to discuss the subjects regarding the interconnection between the Republic of Turkey and Georgia.

Ministry of Energy and Natural Resources of the Republic of Turkey and the Ministry of Energy of Georgia hereinafter referred as individually “Turkish Party and Georgian Party, respectively” and collectively “The Parties”,

- *Acknowledging and appreciating the contribution of the studies performed within the scope of the “Black Sea Regional Transmission Planning Project”,*
- *Taking into consideration the restrictions imposed by the synchronous interconnection of the Turkish Power System with the European Power System under the coordination of ENTSO-E,*
- *Considering the visions and agreements reflected in the “Memorandum of Understanding on Interconnection between Georgia and the Republic of Turkey (MOU)” signed on September 13, 2007, (the Original MOU) that have deepened the cooperation between the electricity systems of both Parties and facilitated the implementation of energy projects by their respective electricity system technical operators. ,*

Have agreed as follows:

1. The Project “High voltage line connection through back-to-back station between under construction Paravani HPP (Georgia) and relevant substation in Kars (Turkey)”, which was foreseen by the Original MOU, will be cancelled and Paravani HPP will be connected to new Akhaltsikhe substation.
2. The Project “High voltage line connection through back-to-back station form substation Batumi (Georgia) to the relevant substation on the territory of Turkey”, which was foreseen by the Original MOU, will be renamed as , “Construction of 154 kV Muratlı (Turkey) – Batumi (Georgia) line on the back to back DC base system” and shall be totally financed and constructed by Georgian Party and ownership of the Part of the line within the territory of Turkey shall be transferred to the technical operator of Turkish Party.
3. After putting the 154 kV Muratlı (Turkey) – Batumi (Georgia) line into operation, the current 220 kV Hopa (Turkey) – Batumi (Georgia) line shall remain in reserve and at the operative

disposal of the dispatchers of the technical operators of the Parties for system emergency situations.

4. In light of Clause 2 the Georgian Party shall authorize JSC Energo-PRO Georgia, as the electricity supply successor of the state owned Adjarian Energy Company LLC for the construction of 154 kV Muratlı (Turkey) – Batumi (Georgia) line and operation of the part within the territory of Georgia.
5. Within the scope of its competence, the Parties shall support and facilitate the issuance of all the necessary consents, permits, licenses, registration documents and etc. necessary for the implementation of the above mentioned construction project and the Borçka (Turkey) – Akhaltsikhe (Georgia) line project in accordance with their national legislations.
6. The Parties will continue to perform technical studies on the new additional 400 kV HV Line project “Akhaltsikhe (Georgia) – Tortum (Turkey)” which is not the part of the Borçka(Turkey)- Akhaltsikhe (Georgia) line indicated in the paragraph 5 of this Memorandum, and in its essence represents an independent project.
7. The Parties will continue to evaluate all other possible interconnection projects between the Turkish and Georgian power networks after the realization of the above mentioned projects.

This MOU shall come into force in the date of written notification by both Parties indicating the completion of all procedures required by their respective national laws and regulations.

Signed in İstanbul on 29 September 2010 in English in two original copies.

**Ministry of Energy and Natural Resources
of the Republic of Turkey**

**Ministry of Energy of Georgia
on behalf of the government of Georgia**

**Taner YILDIZ
Minister**

**Alexander KHETAGURI
Minister**